

MUNI
ECON

BPH_PSEK

**Organizační chování:
základní pojmy a souvislosti**

JS 2022

Obsah

1. Manažer a podstata jeho práce v organizaci
2. Sociální kompetence manažera a její význam pro efektivitu organizace
3. Nauka o chování v organizaci jako východisko k získání sociální kompetence manažera
4. Aktuální trendy v oblasti práce a organizace jako pole pro aplikaci poznatků z nauky o chování v organizaci
5. Model a cíle nauky o chování v organizaci
6. Implikace pro manažery

Manažer a podstata jeho práce v organizaci

Manažer a jeho funkce v organizaci

- **Manažer** (Robbins & Judge, 2017):
 - osoba, která dosahuje svých pracovních výsledků prostřednictvím práce jiných členů organizace.
 - **Organizace**:
 - vědomě koordinovaná sociální jednotka skládající se ze dvou a více osob, kteří pracují na relativně stálé bázi (tj. relativně nepřetržitě) za účelem dosahování společného cíle nebo souboru cílů.
- **Plánování, organizování, vedení, kontrolování**

Manažerské role podle Mintzberga (1973)

Interpersonální

- reprezentuje
- vede
- propojuje

Informační

- monitoruje
- informuje organizaci
- mluví za organizaci

Rozhodovací

- hledá příležitosti
- řeší konflikty
- alokuje zdroje
- vyjednává

Manažerské role podle Mintzberga (1973) (cit. v Robbins & Judge, 2017)

Role	Description
Interpersonal	
Figurehead	Symbolic head; required to perform a number of routine duties of a legal or social nature
Leader	Responsible for the motivation and direction of employees
Liaison	Maintains a network of outside contacts who provide favors and information
Informational	
Monitor	Receives a wide variety of information; serves as nerve center of internal and external information of the organization
Disseminator	Transmits information received from outsiders or from other employees to members of the organization
Spokesperson	Transmits information to outsiders on organization's plans, policies, actions, and results; serves as expert on organization's industry
Decisional	
Entrepreneur	Searches organization and its environment for opportunities and initiates projects to bring about change
Disturbance handler	Responsible for corrective action when organization faces important, unexpected disturbances
Resource allocator	Makes or approves significant organizational decisions
Negotiator	Responsible for representing the organization at major negotiations

Manažerské kompetence

- Technická kompetence
 - schopnost používat znalost v určité oblasti odbornosti
- Sociální kompetence
 - schopnost porozumět a motivovat ostatní členy organizace (na individuální i na týmové úrovni)
- Analytická a koncepční kompetence
 - schopnost analyzovat a diagnostikovat komplexní situace

Manažerské aktivity podle Luthanse et al. (1988)

- Tradiční management
 - plánování, rozhodování, kontrola
- Komunikace
 - informování a administrativní činnost
- Řízení lidských zdrojů (human resource management)
 - motivování, hodnocení, odměňování, vzdělávání a rozvoj,...
- Propojování (networking)
 - socializace a interakce s okolím organizace, získávání vnější podpory

Manažerské aktivity podle Luthanse et al. (1988)

Průměrný manažer

- Tradiční management: 32%
- Komunikace: 29%
- HRM: 20%
- Networking: 19%

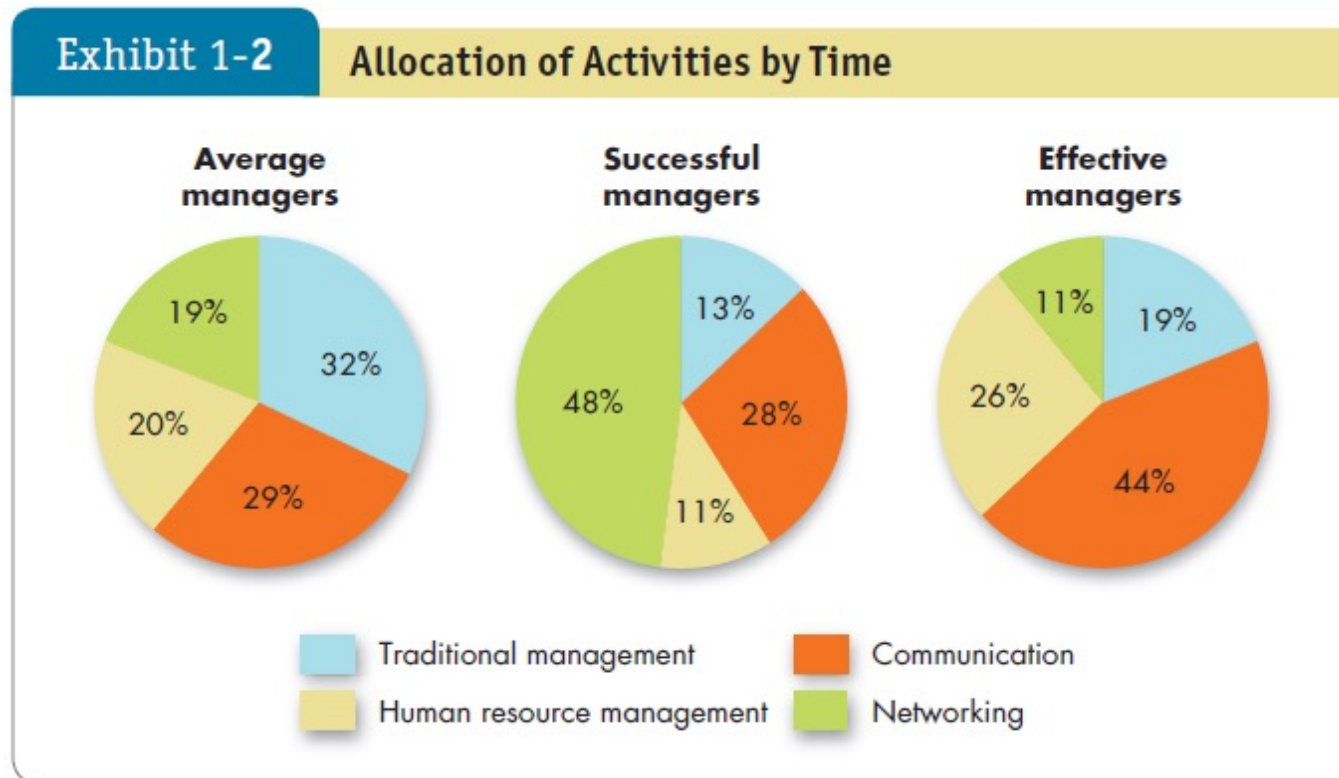
Úspěšný manažer

- Tradiční management: 13%
- Komunikace: 28%
- HRM: 11%
- Networking: 48%

Efektivní manažer

- Tradiční management: 19%
- Komunikace: 44%
- HRM: 26%
- Networking: 11%

Manažerské aktivity podle Luthanse a kol. (1988)

(Robbins & Judge, 2017)

Sociální kompetence manažera a její význam pro efektivitu organizace

Sociální kompetence: Definice

- schopnost porozumět a motivovat ostatní členy organizace (na individuální i na týmové úrovni) (Robbins & Judge, 2017)
- způsobilost jednotlivce kontrolovat průběh sociální situace v souladu s vlastními cíli (Nakonečný, 2020).
- organizované, koordinované jednání zaměřené na objekt nebo situaci, přičemž průběh tohoto jednání je stále pod kontrolou senzorických vstupů, které v sociální situaci znamenají vnímání a hodnocení partnera nebo partnerů interakce; jednání subjektu probíhá se zřetelem na dosažení určitého cíle, přičemž se uplatňují zpětné vazby z reakcí partnerů interakce (Argyle, 1967).
- příbuzné koncepty: sociální inteligence, sociální dovednosti (*social skills*)

Sociální kompetence manažerů a její význam pro efektivitu organizace (Robbins & Judge, 2017)

1. Dlouhodobě lepší finanční výsledky
2. Nižší fluktuace kompetentních spolupracovníků
3. Vyšší kvalita uchazečů v rámci náboru
4. Vyšší pracovní spokojenost
5. Snižování stresu a fluktuace
6. Reputace společensky odpovědné organizace

Nauka o chování v organizaci jako východisko k získání sociální kompetence manažera

Organizační chování: Definice (Robbins & Judge, 2017)

- oblast zkoumání zabývající se vlivem, který mají jednotlivci, skupiny a struktura organizace na chování uvnitř organizace
- cílem je využít tuto znalost za účelem zlepšování organizační efektivity

Manažerská intuice vs. systematický výzkum chování v organizaci

- Manažerské rozhodování na základě:
 - systematického výzkumu chování v organizaci
 - důkazů (EBM, Evidence-Based Management)
 - intuice
 - Big Data

Organizační chování jako aplikovaná věda

– Psychologie

- zkoumá a vysvětluje chování jednotlivců
- poznatky pro aplikaci v kontextu výběru, vzdělávání a rozvoje zaměstnanců, tvorby pracovních míst,...

– Sociální psychologie

- zkoumá a vysvětluje chování jednotlivců ve skupinách
- poznatky pro aplikaci v kontextu komunikace, skupinových procesů, skupinového rozhodování,...

Organizační chování jako aplikovaná věda

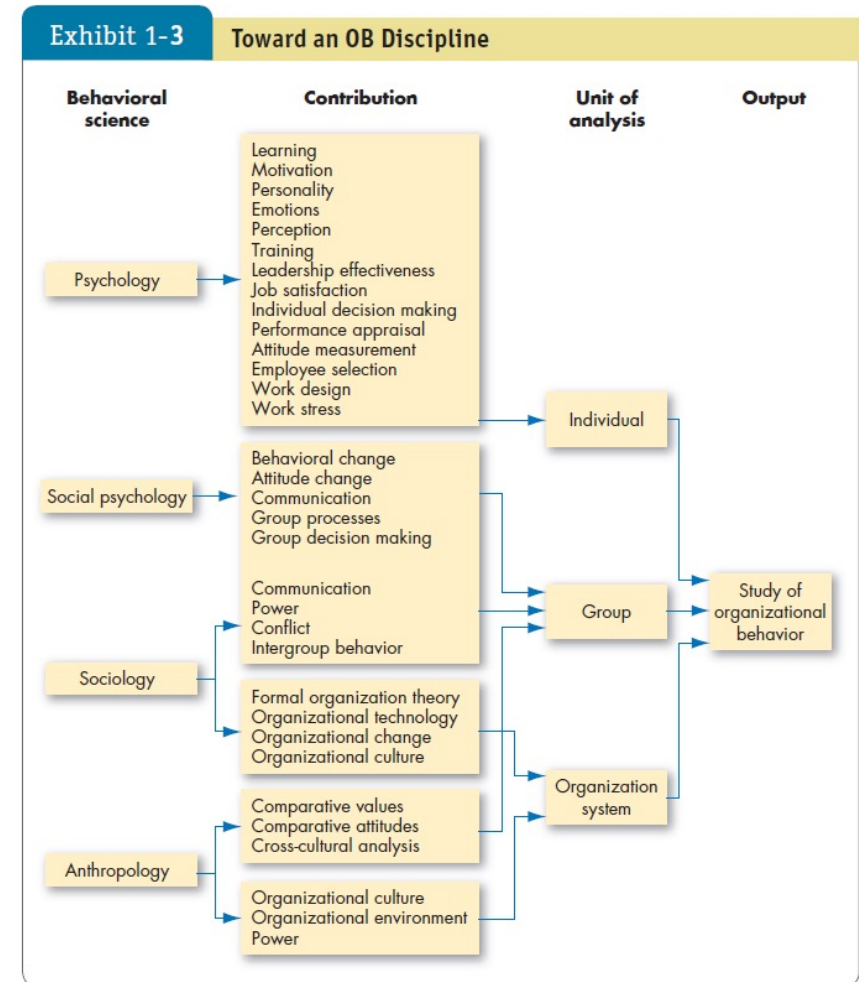
– Sociologie

- zkoumá a vysvětluje chování skupin
- poznatky pro aplikaci v kontextu organizační kultury, změny,...

– Antropologie

- zkoumá a vysvětluje chování společností a jejich hodnot, postojů a chování
- poznatky pro aplikaci v kontextu organizační kultury, prostředí organizace,...

Organizační chování jako aplikovaná věda (Robbins & Judge, 2017)

Proč nelze chování organizace vysvětlit pomocí všeobecně platných principů?

- Situační faktory
 - známé, ale mohou se změnit (podoba, čas), anebo zcela neznámé
 - mohou změnit vztah mezi nezávislými a závislými proměnnými

Aktuální trendy v oblasti práce a organizace jako pole pro aplikaci poznatků z nauky o chování v organizaci

Aktuální trendy v oblasti práce a organizace (1)

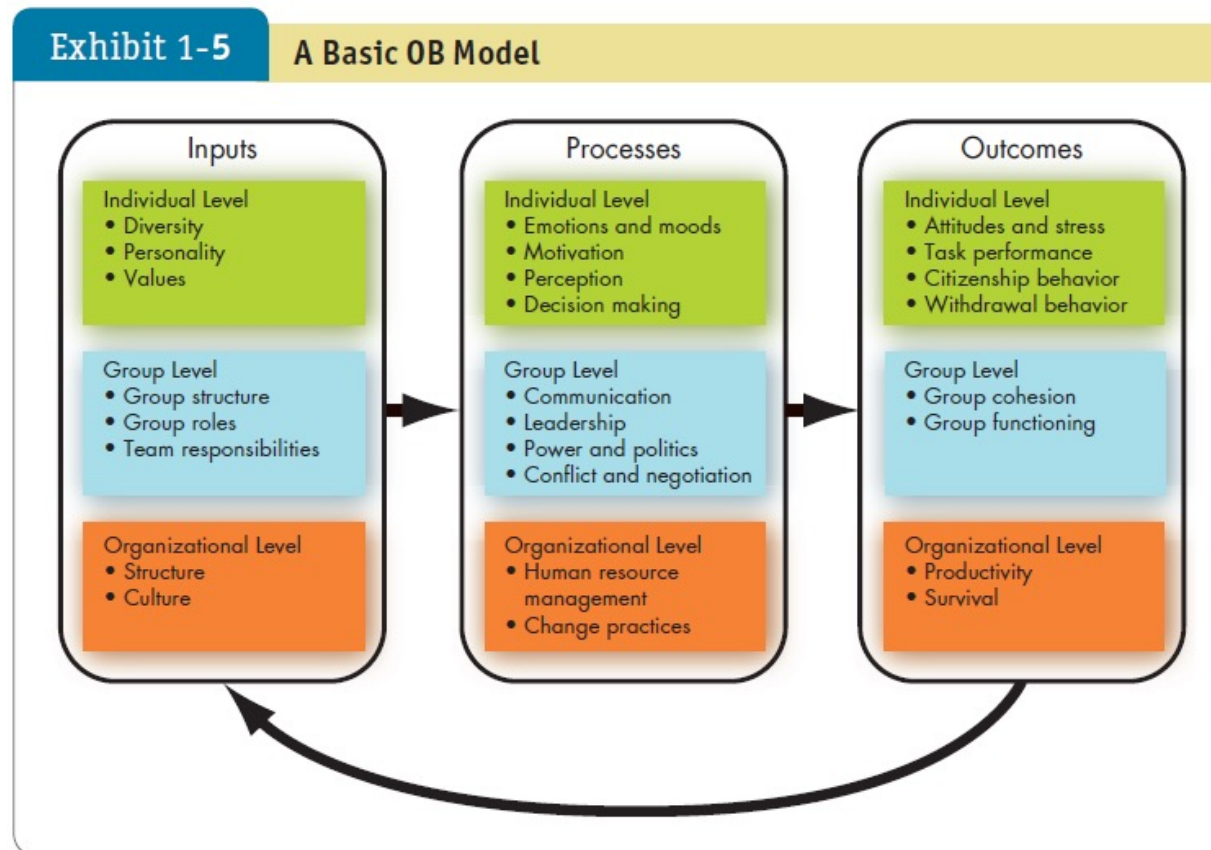
- Tlak na zvyšování efektivity organizace
- Globalizace
- Zvýšená zaměstnanost žen
- Diverzita na pracovišti
- Tlak na zlepšování zákaznických služeb (customer-responsive culture)
- Tlak na vzdělávání a rozvoj členů organizace, včetně managementu

Aktuální trendy v oblasti práce a organizace (2)

- Digitální organizace a jejich vedení
- Využívání sociálních sítí zaměstnanci organizace
- Tlak na vyváženost pracovního a soukromého života zaměstnanců
- Tvorba pozitivního pracovního prostředí (dle poznatků tzv. pozitivní organizační vědy, positive organizational scholarship)
- Tlak na etické chování organizace a její členy (etická dilemata a etické volby)

Model a cíle nauky o chování v organizaci

Model organizačního chování (Robbins & Judge, 2017)

Model organizačního chování: Vstupy

Individuální úroveň

- Diverzita
- Osobnost
- Hodnoty

Skupinová úroveň

- Struktura skupiny
- Role ve skupině
- Odpovědnosti týmu

Organizační úroveň

- Struktura organizace
- Kultura organizace

Model organizačního chování: Procesy

Individuální úroveň

- Emoce a nálady
- Motivace
- Vnímání
- Rozhodování

Skupinová úroveň

- Komunikace
- Leadership
- Moc a politika
- Konflikt a vyjednávání

Organizační úroveň

- Řízení lidských zdrojů
- Postupy organizační změny

Model organizačního chování: Výstupy/Cíle

Individuální úroveň

- Postoje a stres
- Individuální výkon
- Občanství
- Stahování se

Skupinová úroveň

- Skupinová soudržnost
- Skupinový výkon

Organizační úroveň

- Produktivita
- Přežití organizace

Implikace pro manažery

- Snaha o rozvoj sociální kompetence vede ke zvýšení manažerského potenciálu.
- Studium poznatků z oblasti organizačního chování umožní lépe předvídat a potažmo ovlivnit chování členů organizace tak, aby byli jak oni tak organizace produktivnější.
- Poznatky z oblasti organizačního chování umožňují lépe delegovat, motivovat, navrhovat a implementovat změny, zlepšit péči o zákazníky, sladit práci a soukromý život zaměstnanců, snížit absence, fluktuace a deviantní chování na pracovišti, zvyšovat tzv. občanství k organizaci a pracovní spokojenost.

MUNI
ECON

Dotazy